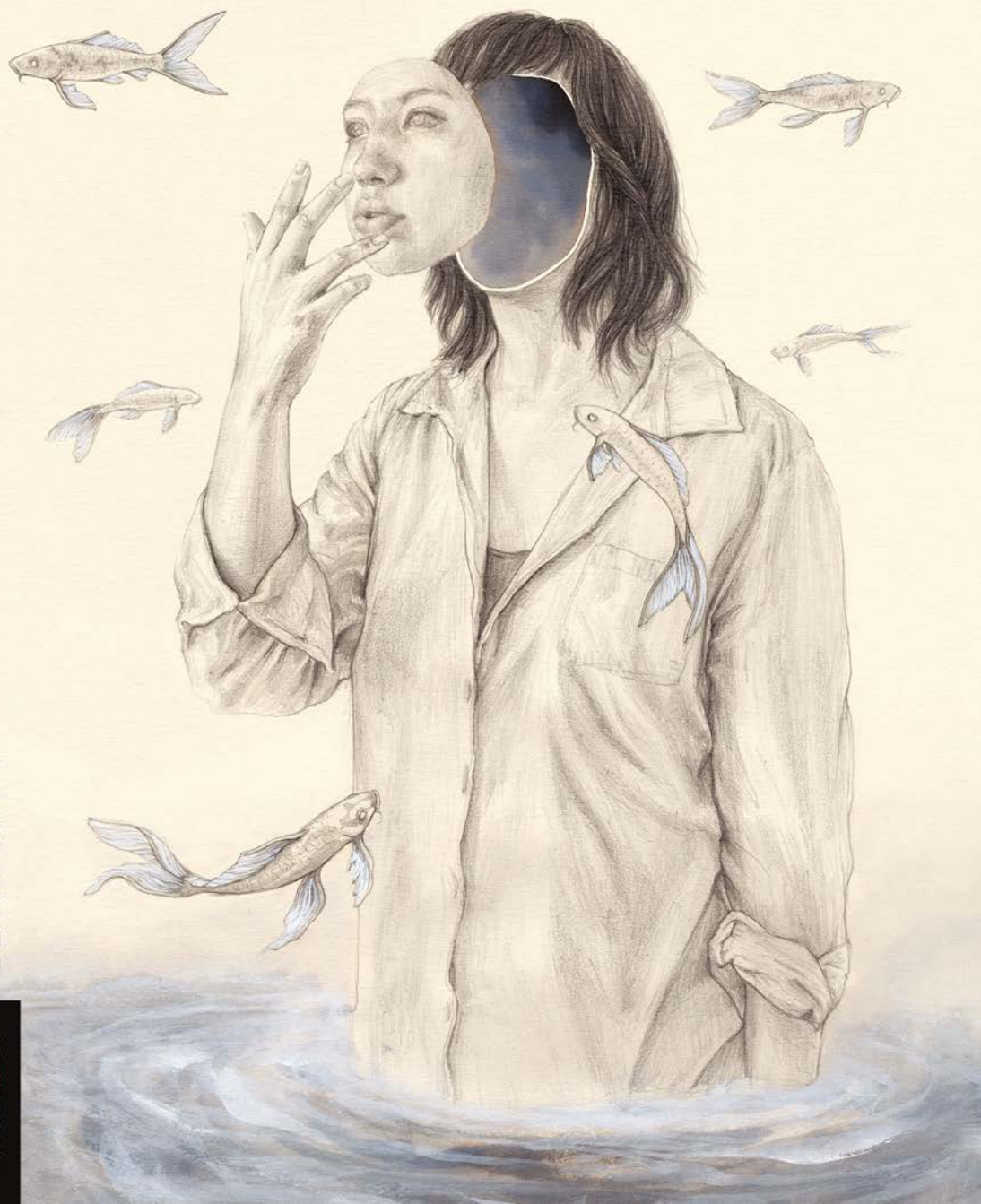

Isabel-Clara Simó

El teu gust

L'ECLÈCTICA

bromera

I

Li vaig dir que em feia mal el dit. Tinc psoriasi a les mans, i de vegades tinc alguna plaga. I li vaig dir cura'm. Ell em va agafar la mà i em va fer un petó al lloc adolorit.

A la nit li vaig enviar un whatsapp, que deia: «Em torna a fer mal el dit». No l'hi vaig enviar, en realitat. Ni tan sols teníem mòbil. Fa molt de temps, de tot allò. Però l'hi hagués enviat. I ell m'hauria contestat amb un somriure, potser una rialla.

Uns dies després li vaig preguntar si li podia olorar la cara, i va dir, bé, com vulguis. Em va apartar quan la punta del nas, que respirava pausadament i goluda, li va arribar a la comissura dels llavis. Ho va fer com fugint, sense tacte. Un tret que era molt seu, sempre tímid i directe.

En un altre moment li vaig dir que el volia tastar, que seria només una llepadeta al front, per veure si era salat com tothom o dolç pel color de sucre cremat de la seva pell. Va dir bé. El vaig llepar amb tacte, just al mig del front, i vaig quedar estupefacta: malgrat les aparences era tan salat com qualsevol. Ho vaig dir a crits i ell reia. Es burlava de mi o creia de debò que soc tan ingènua?

Tanmateix era difícil tocar-lo, en qualsevol sentit, perquè era esquerp i poc donat a efusions. O potser jo li feia fàstic. Sí, devia ser això. És depriment que et tinguin fàstic. Molt depriment.

De vegades, i depenent del seu grau de culpabilitat, se m'acostava. No tant com una proximitat física, tot i que sovint m'abraçava castament, com qui abraça un germà, però al capdavant s'hi acostava. Em curava les mans amb la meva pomada de la

psoriasi, i em feia la pedicura amb guants i la boca tapada. Em podia fer una manyaga a l'esquena, breu i una mica maldestra, o un fregament lleuger al genoll si tots dos érem asseguts.

Un altre dia em vaig cremar la llengua amb un cafè massa calent. Al cap de poc arribava ell i li vaig dir:

–Em fa mal la llengua. Cura-me-la.

Va somriure i va abaixar el cap.

El molt podrit.

Tanmateix, un dia va ser magnífic. A. i jo érem a Ginebra, perquè jo tenia un congrés (en aquella època, jo col·laborava al *TeleXpres*, un diari de tarda que feia forrolla entre els intel·lectuals; jo vaig tenir la sort que m'hi enviessin, tot i ser una col·laboradora externa i fugaç) i ell em va acompanyar. A l'hotel, òbviament, teníem habitacions diferents. Doncs bé, una nit, quan ja havia pres la meva maleïda píndola de dormir –única manera de vèncer l'insomni– van picar a la porta; arrossegant els peus la vaig obrir i em va dir –i us juro que estava serè– que no tenia son i que tenia ganes de xerrar una estona. Acabo de prendre la pastilla de dormir. Una estoneta només. El vaig arrossegat al meu llit, doble, i em vaig acotxar perquè el son m'abaltiria un moment o un altre i ell xerrava. No sé què havia vist a la ciutat que l'havia excitat. Ja veus. Jo sentia que les bromes del son m'anaven envaint, i aleshores ell es va estirar al meu llit. No sols això, sinó que va aixecar el llençol, es va descalçar i s'hi va ficar a dins.

–Pobret –li vaig dir–. La teva amiga avui no està per xerrar i tu em necessites.

Ni sé què em deia. Però li vaig agafar el cap i el vaig dipositar sobre el meu pit maternal i li vaig amanyagar les temples i els cabells tan curts que portava –com un militar, us ho juro, ai déus del cel!– i de mica en mica va anar callant. Ja no recordo res més. Quan em vaig despertar estava adormit al meu costat.

Veges si algú ho veia què hi pensaria! I amb la gana que passo jo en silenci i amb resignació. Quan va obrir els ulls somreia, com un nen entremaliat, i em va dir:

–Ronques.

I tot seguit se'n va anar al·legant urgències urinàries i la necessitat d'una dutxa.

–Això et passa –li vaig cridar quan ja ultrapassava la porta de la cambra de l'hotel– perquè has dormit amb mi sense posar-te guants de goma i un tapaboques d'aquells que tens.

Vaig sentir una breu riulla en el passadís i a l'hora d'esmorzar era el de sempre. Ai.

Havíem dormit junts. I jo, que el desitjava tant, roncant com una tòtila. S'hauria deixat? Estava molt esponerós i rialler quan es va ficar al meu llit. Aquest home és, era, tot un misteri.

No va ser l'únic moment d'intimitat. N'hi va haver un altre de preciós. M'havia vingut a esperar al tren. Havíem fet un mos a l'estació i el pobre estava mortet de son. A la parada de l'autobús –agafar taxi anava contra els seus principis– em va dir ai, reina, com t'he trobat a faltar! I va repenjar el cap en la meva espatlla. Jesús. Me l'hauria menjat a petons. I aleshores va dir: «Tu saps que t'estimo i jo sé que tu m'estimes a mi. Però no saps de quina manera. Ni tan sols imagines com t'estimo jo a tu». Era una declaració d'amor? No ho sé. Però l'endemà escrivia un poema en què expressava la meva immensa felicitat. Una felicitat que va durar fins que el vaig tornar a veure, perquè era l'A. de sempre, distant i, això sí, amable. Vaig escriure un segon poema en què deixatava el meu dolor i deia adeu a un miratge que s'havia esdevingut en una parada d'autobús.

Per a ell, els diumenges eren sagrats. No et podies comunicar amb ell. Si li ho retreies, només aixecava el dit i et repetia, somrient i xiroi: els diumenges són sagrats. Són meus i de ningú més. Suposo que els dedicava, tan net com era, a rentar-se la

roba, a tallar-se les ungles, a afaitar-se i a endreçar la seva casa, que imagino caòtica.

De vegades em deixava repenjar el cap sobre la seva espatlla. Us ho ben juro: és el lloc més confortable del món. Se n'anaven els neguits, els patiments nedaven entre sirenes amables malgrat Ulisses, la fatiga era una invenció de frares inquisitorials. Si li ho deia, ell reia, complagut, suposo. Em sento a recer de tot, confessava jo, i ell reia, afalagat, però havia de durar uns instants, si no, em rebutjava, valga'm déu.

Desitjar algú és un patiment perpetu. Si et diu alguna cosa, perquè et diu alguna cosa. Si no et diu res, perquè no et diu res. El desig és sang destil·lada, és icor, la beguda perversa dels déus que segreguen els tumors i les plagues, és la mancança tangible, és respirar dins de l'aigua i és la febre de Messalina i la seva insaciable sexualitat, és sofriment i desesperança. El desig et destrueix el pensament racional i et fa fer passes perdudes com criatures abandonades enmig de vies fèrries i de xiulets de trens.

Com es calma el desig? Només posseint, apoderant-se de l'altre —o l'altra—, i aleshores esdevé fum i remordiments. Totes les religions abjuren del desig. I, tanmateix, no seríem humans sense desig. Serveix per perpetuar l'espècie? No ho sé. Sí que sé que l'únic òrgan existent que serveix només per al desig és el clítoris. Negar-se al desig d'algú és un crim escandalós, per més que les fúries t'abracin els turmells i cridin la teva dissort i la mancança. I malgrat això, ho fem cada dia. Quan tu n'ets la víctima, elabores una incivilitzada ànsia de revenja, i t'avergonyeix la teva conducta. Són molts segles de reprimir el desig: un fet sagrat, ample, solemne i tribal que ens situa al món i al cor mateix de l'univers...

Sense invenció res no queda ben espaiat,
a menys que la ment canviï, a menys

que els estels es mesurin de nou, d'acord
amb les seves relatives posicions,
la línia no canviarà, la necessitat
no es matricularà: a menys que hi hagi
un pensament nou, no pot haver-hi
una nova línia, allò antic romandrà
repetint-se amb recurrent mortalitat:
sense invenció
no hi ha res que jegui sota l'encís
de l'avellaner, el vern no creix
entre els turons que ho voregen tot
excepte l'exhaust canal de l'antiga ombria,
les petites petjades
dels ratolins sota els penjolls
de les herbes: no apareixeran:
sense invenció, la línia
mai no tornarà a les seves antigues
divisions quan la paraula, l'àgil paraula
hi vivia, esdevinguda ara calç estèril.¹

La invenció; les noves idees; viure pensant. Això és ser humà.
Amb una objecció: hi manca la fertilitat. El desig.

És el desig secundari, passatger, la crossa on ens repengem
per caminar? O és un avenç de la mort? O el fet de no alimen-
tar-lo és negar-se a la vida?

És la Follia d'Erasme el gran esclat del desig? «Car vull
demostrar que ningú no pot accedir a l'egrègia saviesa, la ciu-
tadella de la felicitat, tal com ells l'anomenen, sense el guiatge
de la Follia.»

1. Fragment del poema «Paterson», del genial William Carlos Williams.
La traducció, tan maldestra, és meva.

Un dia A. em va odiar. Vaig ser una estúpida i, mentre parlava per telèfon –ell que té tanta por de l'àgora, sens dubte justificadament–, jo vaig fer rialles i crits per enartar el seu interlocutor. I es va enfadar. Estava lívid i més quan jo vaig intentar excusar-me dient-li que no havia demanat permís per parlar per telèfon estant acompanyat. Es va irritar tant que em volia deixar en aquell moment i esborrar el passat i el futur i rabejar-se en les meves llàgrimes, que no va fer cap intent per consolar. Va ser un episodi lleig i que encara ens avergonyeix a tots dos. Vaig veure com fugia de mi i com me'n quedaven de buides les mans. I com l'enyorava encara abans de partir.

Episodis i episodis, en què sovintejaven l'alegria i les rialles. Ell tenia talent, però les manilles de la seva cultura el tenien pres pels canells. Les meves manilles són més flexibles, una cosa que tant ens ha costat d'obtenir. I encara.

De vegades el mirava, ja mort el desig, i el volia abraçar, com una germana. El seu rebuig, cada cop més subtil, era, però, evident. Era asexuat? Perquè mai no tenia parella ni semblava necessitar els focs del sexe ni els jocs excitats del que diem amor.

L'amor existeix? O és l'exaltació d'una necessitat, i en definitiva l'imperiós atavisme de perpetuar l'espècie? Després de l'exaltació què queda? Amistat, malfiança? Companyonia i, a la vellesa, necessitat mútua?

El que sí que sé és que l'amor no és mai innocent. Romeu i Julieta han de morir a la tendra edat de catorze i disset anys perquè l'amor no es desvetlli i romangui al reialme platònic de la immortalitat.

El temps va passar i es va engolir el meu amic de color de caramel i de gust salat. Vaig tenir altres amics. Molts. Alguns d'íntims.

D'altres anodins. El temps fructificava i, també, s'enduia d'un esbufec algunes joies.

El següent va ser B., el meu culte, prodigiós B. Que produïa enveja i admiració, tot alhora, si és que ambdues coses són separables.

A mi no m'agradava, però escoltar-lo era fascinant. Em tenia bocabadada. No era un home atractiu, però tenia un talent agusat i fèrtil, i li agradava tant parlar! Parlava tothora i no et podies perdre res del que deia.

Hi havia lluna plena i jo la mirava i em deia que era un marbre rodó, fred i tacat i que tanmateix havia teixit de fantasies tota la humanitat des dels seus orígens. Aleshores se'm va acostar (jo repenjava els colzes a l'ampit de la finestra i ell fumava, un tabac de pipa embolicat maldestrament en paper de fumar) i em va dir:

–Soc un sofista, saps? M'agrada aquest nom i no la vulgaritat de la paraula savi. Avui, i ahir, veges com el temps es fa pla de tant en tant, els ensenyen turmentoses futilitats als nens perquè disputin amb més tossuderia que una dona.

–Que una dona? Que t'has begut l'enteniment?

–Ai de mi! No soc políticament correcte o com collons digueu de les fugides d'estudi que feu la majoria davant dels fets. Si els fets són desagradables, poseu tant de sucre que ja no sabem ni de què parlem.

–Estimat, les dones som un producte cultural. I els homes també. Si som tossudes o no, busca-ho en la història.

–La història universal?

Reia amb el seu riure tremolós i amb aquell matís de superioritat que portava enquistada a l'ànima.

–Jo sempre dic –vaig replicar– que hi ha una cultura de l'harem. On es formen les nostres destreses i els nostres vicis. No per natura: per aquesta maleïda cultura de tenir les dones

tancades, i estimular, així, la vanitat i la competitivitat. L'enveja i el desprestigi mutu.

–Ho contaré arreu, que a tu, tan feminista, no t'agraden les dones...

–No siguis estúpid, home! També hi ha la cultura del pati d'escola. On apreneu a ser gallets i a ser brutals si convé, on el pitjor insult és dir-li *nená* a algú i on massacreu els nens homosexuals.

–Ja ho he entès, no insisteixis...

–Em faries un petó al dit? És que em fa mal...

–Ni jo soc ton pare ni crec que la saliva aliena tingui cap propietat curativa.

–Ets un racionalista, oi?

–Exactament.

–I el que m'has dit era d'Erasme, oi?

–Bravo. Comences a aprendre.

I aleshores hi hagué xivarri al carrer, i uns diguem-ne músics van començar a tocar instruments barats i la gent cridava i saltava. Són els rituals de dissabte al vespre, quan fa bo. Vaig sentir ganes d'abraçar-lo però em vaig captenir, perquè el que de debò volia és que algú em fes un petó al dit i que jo em llepés goludament el petit rastre del petó i em sentís estovada i molla.

–Saps? Un pensament que no pot ser traduït en paraules, és un mal pensament; unes paraules que no poden ser traduïdes en acció, són unes males paraules. Ho entens?

–Així doncs, la noesi i el neuma de la fenomenologia de Husserl són males paraules?

–Exactament. De vegades penses, tu.

El meu amic B. se sentia superior a mi. De fet se sentia superior a tothom. Ho era, a la seva manera. Tenia un cervell complex i delicat i una cultura alambinada i extensa. No,

no era atractiu. Però jo no podia passar d'ell. I alhora em feia por. Una por atàvica a ser devorada per la seva robusta personalitat.

Quan no estàvem junts m'escrivia. I un dia em va dir que les seves cartes eren un tresor, que en tingués cura. Era humiliant, però malgrat l'adoració que li prestaven tots els homes del seu entorn (de dones, no en tenia cap, excepte a mi), jo encara preservava el dret a la meva individualitat (quina bovada acabo de dir!). Vull dir que em resistia a la submissió que el seu entorn li atorgava.

–Tothom et demana favors intel·lectuals –li deia.

I ell replicava:

–Saps com deien els romans als qui dispensen favors?

–Com?

–*Stultitia*.

–De debò?

–De debò. I els grecs en diuen *Moria*.

–Tu saps coses d'altres camps? Per exemple: quant pesa la Terra...

–5.970.000.000.000.000.000.000 kg, si no recordo malament.

–Amb gent o sense gent?

Va riure amb les seves riallades greus i sorolloses.

–Això és d'un acudit!

Després de les rialles va afegir, sempre feridorament, tot i que feria amb innocència: no vas a la biblioteca, tu?

Per una banda, quan s'enfadava o s'ofenia, cosa que només es produïa per ofenses intel·lectuals –la moral és relativa, tothom ho sap, deia–, responia amb una ira immensa, capaç de congelar un gall quan canta a trenc d'alba o de fossilitzar un ratolí escàpol. En aquells moments ningú hauria volgut ser enemic seu.

Produïa enveges, és clar, però els qui l'envejaven no li arribaven a la sola de la sabata i podria trepitjar-los si fos venjatiu o una mala persona. Els qui el coneixien, senzillament sabien que era superior, i que de persones així, n'hi ha molt poques. Els més astuts se n'aprofitaven. La resta es retia a ell. I ell se sentia feliç i era sociable i estrany.

Em pregunto per què m'estimava a mi.

Per què estimem. Per què una persona estima una altra.

Tinc la teoria que això de l'amor s'ho van inventar els trobadors i ho van inflar els romàntics: hi ha desig, i també el sentiment d'estar a gust amb una altra persona. Com podria conviure una parella, homosexual o heterosexual, tants i tants anys sense odiar-se? És com un pacte: ja no hi ha desig, i ara vaig amb altres parelles i tu també, i després xerrem les llargues nits d'hivern...

Un dia, B. em va dir: «Has llegit el *Faust*? Coneixes Goethe a fons?».

–Ni una cosa ni l'altra. Il·lustra'm, oh déu del coneixement i la intel·ligència!

–Si no fossis dona, ara mateix et ventaria un bolet.

–I da-li amb això de ser dona o home!

Escrivia poemes, de vegades, i el desig de la llibertat i de la racionalitat l'estremien i somiava una Ítaca gloriosa i llunyana. No era una utopia, en ell inconcebible, sinó un somni real, en què les bestieses són vençudes com sant Jordi mata el drac.

–Al meu poble, Alcoi, sant Jordi mata moros.

–Això també és políticament incorrecte i exactíssim segons la Història. Les tropes de Jaume I contra al-Azraq. Vam guanyar nosaltres, però al teu poble encara estimen els moros, com si sentíssiu una recança, un remordiment, un passat clavat a les venes i al corrent sanguini.

Un dia em va fer uns apunts preciosos. A precés meus, va fer mig foli que resumia cadascun dels vint segles. El segle XXI

encara no havia començat, fa molt de temps de tot plegat. Era encisador. Era fer-me sàvia de sobte. O sofista. No, no arribo a tant. I un altre dia em va traduir la cançó de moda, de Joan Baez. I encara un altre dia va fer portar la tuna als peus del meu balcó. Jo, que odiava la tuna i tot el que representa, no hi vaig sortir ni tan sols per cortesia. Vaig ser cruel, li vaig causar un mal profund en la seva pell fina, malgrat que el seu mal gust de vegades apareixia com la cara de la lluna de Méliès amb una ullera encastada a l'ull, us en recordeu?

Predicava i predicava, i tot era valuós. Però el seu contacte físic em produïa repulsió, què vols fer-hi. I així de mica en mica s'allunyava de mi.

Un dia em va dir, saps, noia? Ser víctima i ser bo no són la mateixa cosa. No ho entenc. En un accident de cotxe pot morir un perfecte fill de puta. Que n'és la víctima. És clar. I saps una altra cosa? Aquesta és de l'exquisit Matisse: una dada exactíssima no té per què ser veritable. Pots dir això pesa 131 grams i 312 mil·ligrams i ser completament fals.

Sempre em deixava bocabadada.

Però en l'endemig va passar una cosa curiosa: un dels seus més fervorosos admiradors, i que es dedicava a les mateixes coses, devorat per l'enveja—quina llàstima, perquè era un home extremadament intel·ligent, tot i que no era genial, com B.—, em va començar a fer l'aleta, perquè em volia amb ell, volia robar-me del seu espectacular amic. Jo m'hi vaig sentir atreta: era com B, però amb un físic més plausible. Creu-t'ho: quan les coses van començar a rutllar, entre nosaltres, vaig sentir-me decebuda i vaig adonar-me que no em despertava el més mínim desig sexual.

Vaig jurar que no volia més homes i que m'havia de concentrar en els estudis: d'entrada trobar feina, i fer-la compatible amb la tesi doctoral, i als homes, que els bombin. Tenia la lla-

vor de la curiositat que havia plantat B., i poc temps i poques oportunitats; però d'homes, ja no en volia més.

Tanmateix, va venir C. Era bastant més gran que jo. Era un expert en pintura contemporània i en sabia un niu. Dissortadament era partidari de totes les coses esotèriques del món, cosa a la qual jo responia amb rialles o amb ironia. B. m'havia inoculat el racionalisme que per sempre més sentiria al fons de la panxa i a la punta dels dits. Ell, tot el contrari. Per exemple la numerologia. Les supersticions modernes són idèntiques a les antigues. Això d'atorgar un valor a cada número és ridícul. Ell em va ensenyar que només hi ha 11 números: el 0, que significa l'absolut; l'1, que significa l'individu; el 2, que significa unió; el 3, comunicació; el 4, creació; el 5, desequilibri; el 6, reacció; el 7, pensament; el 8, poder; el 9, plenitud; el 10, renaixement.

Aleshores, si no recordo malament, sumes les xifres d'un número, per exemple, 9413, i dius 9 i 4 13, i el 13 és 1 més 3, és a dir 4, més 1, cinc, i més 3 vuit: vol dir poder.

Ell sempre actuava, com diu Umberto Eco, amb «un excés de meravella». Creia en les coincidències, s'esforçava per entendre la Bíblia, tot i ser ateu, i les seves conclusions eren irrisòries.

Però C. era un home en tots els aspectes encantador, i molt culte en segons quines coses. Xerrar amb ell, si no li agafava la revolada mística, era un plaer.

Tenia cops de geni, tot i que generalment era pacífic. Era una mena del repòs de la guerrera, tot i que fa una mica de vergonya qualificar així un home. (Hi ha un cert deix de malícia, no? O un pèl de revenja, oi?). Quan no estava ni enfurismat ni capficat en les seves revolades místiques, era de debò un magnífic company. A més, si li preguntaves, la majoria de les vegades sabia contestar; si no era així, ho consultava.

El seu bon gust en pintura era una mica el reflex de la seva personalitat. Devia ser un 5, pel seu desequilibri. Però tot i això era un encant, i a més era la persona que més companyia feia del món. No molestava si estaves capficada. Seia amb tu quan miraves la televisió; no emprenyava mai; senties la seva presència sense que et pesés enlloc.

Viatjar amb ell era un plaer. Visitàvem museus d'arreu i ell feia constar que només s'ha de mirar un artista, màxim dos, i que si cal un sol quadre.

—La gent que va a París visita el Louvre en un matí... Què els queda, al magí? Coses borroses i infames. La pintura ha de ser contemplada. I una simfonia escoltada en absolut silenci, i una novel·la s'ha de llegir enclaustrat, lluny del soroll i les distraccions.

Un dia vam visitar Kandinsky i em va dir, a l'orella, per no molestar els altres visitants, el secret del pintor i em va fer una lliçó magistral del rus fundador de l'abstracció. A mi m'agradava; després d'escoltar C., n'estava fascinada. I un altre dia va ser el torn de Matisse, sobretot les cinc persones taronja que dansen una espècie de sardana còsmica.

D'altra banda, jo, amb intervals, continuava amb la tossuderia de tenir el doctorat. I estudiava, amb una avidesa que no havia tingut abans. I ell era un company, aleshores, esdevingut silenci. Senzillament desapareixia. No tenia ni un bri de curiositat pel que jo feia i això m'agradava, tot i que també soc xerraire de mena. El silenci és bo per pensar.

—Per què parles en veu alta quan estudies? —em preguntà un dia de sobte.

Jo? Em vaig quedar desconcertada. Jo? Ho dubtava, però d'altra banda el meu esperit racionalista em burxava: per què ho hauria de dir si no fos veritat?

A partir d'aleshores em vaig adonar que parlo en veu alta; bé, millor seria dir-ne mussitar. Em felicito a mi mateixa o em

renyo: «Què fas palplantada davant la nevera oberta sense saber quina classe de cosa venies a buscar, estúpida?». O: «Veus?, això està bé, ves per aquest camí».

–I quina mena de coses dic?

–Es fa difícil de dir, primer perquè no t'escolto i segon perquè no s'entén.

–No s'entén perquè m'embarbusso o perquè les coses que dic no tenen sentit per a tu?

–Totes dues. I no et posis a la defensiva. La meva pregunta era innocent.

C. era impotent, però li agradava abraçar i petonejar. També tenia un mal geni còsmic. Un dia, ni recordo per què discutíem, em va posar les mans al coll, i va començar a prémer, a prémer de debò. Em faltava l'aire i no sé com vaig aconseguir desfer-me'n.

Ja no l'he tornat a veure. Mai més.

Em pregunto per què els meus amics íntims no copulaven: el primer per barreres culturals o perquè era asexual; el segon perquè a mi em repel·lia el seu físic; i el tercer perquè era impotent, físicament impotent.

Mala sort? O una predisposició natural?

Ai.